

יום א', י"ט בטבת תשע"א (26 בדצמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

שבוע שמח ושבוע טוב!

אתמול בשבת – קוראנו בתורה את פר' "שמות", פרשת הבכורה של החומש השני בתורה, והמתחילה עם המילים: 'וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרָיִם...' מעירים חז"ל שלא נאמר כאן, 'בָּאוּ מִצְרָיִם' אלא 'הַבָּאִים מִצְרָיִם' – בלשון הווה. ללמדנו שבני ישראל לא ראו עצמם מעולם אזרחים תושבי קבע במצרים, אלא חשו עצמם כל הימים כגרים וכזרים היושבים בארץ נכריה וציפו תמיד ליום הגדול, שבו עתידים הם להיגאל מארץ גלותם ולשוב למולדתם, בה התהלכו אבותיהם: אברהם, יצחק ויעקב. תחושת הנכר שחשו בני ישראל בשנות השעיבוד במצרים הגבירה בהם את הרצון לשמור על ייחודם הלאומי ועל מסורת אבותיהם, כדברי חז"ל: בזכות 4 דברים נגאלו ישראל ממצרים – **שלא שינו את שמם**, ולא שינו את **לשונם**, לא **גילו מסתורין שלהם** (סודותיהם הלאומיים) ולא בטלו את **המילה**. [פרפראות לתורה]

והיום, **י"ט בטבת** לפני 105 שנה, בשנת תרס"ו [16. ינואר. 1906], עם בוא פרופ' בוריס שץ לירושלים, החלה הקמת ביה"ס ובתי מלאכה "בצלאל" כמרכז לאמנות עברית ולמלאכה (כיום: "אקדמיה לאמנות ולעיצוב").

"האמנות היתה לי למקדש והאומנים לכהניו. ... ואני חלמתי להיות כוהן גדול ולשרת בקודש לפני האמנות הקדושה..." (שץ, 1910)

שלמה - זלמן דב - ברוך שץ, נולד בקובנה שבליטא. אביו, שהיה מלמד בחדר, שלח אותו ללמוד בישיבה בוילנה, אך כעבור זמן קצר פרש מהישיבה וניתק קשר עם משפחתו. שץ פנה ללימודי ציור ופיסול בוילנה ובוורשה. בשנת 1889 נישא ונסע לפרץ עם אשתו ג'ני. בפרץ למד פיסול וציור וכן למד באקדמיה לאמנות. בפרץ התפרנס שץ מעבודות זמניות, בין היתר אף התאגרף לפרנסתו.

ב-1895, בעקבות פסל של מתתיהו החשמונאי שהוצג בתערוכה עולמית בפרץ, הוזמן שץ לבולגריה על ידי פרדיננד נסיך בולגריה לשמש כפסל החצר ולייסד את האקדמיה המלכותית לאמנות. שץ קיבל את ההצעה, היגר לבולגריה, עסק באמנות וסייע בהקמת האקדמיה המלכותית לאמנות שהוא עמד בראשה בין השנים 1895-1906. בשנת 1900 קיבל מדליית זהב עבור פסלו "ראש זקנה". בעקבות רומן שניהלה אשתו של שץ עם אחד מתלמידיו, נפרד שץ מאשתו. בתם המשותפת **אנג'ליקה** המשיכה להתגורר עם אמה, ולימים הפכה אף היא לציירת ופסלת מוכשרת.

[בדרך אגב להמשך תולדות חייו של שץ, נזכיר כאן עוד אירוע חשוב שחל בתאריך זה]:

לְדוֹד מְזֻמּוֹר לֵה' הָאָרֶץ וּמְלוֹאָה תֵּבֵל וְיֹשְׁבֵי בָהּ. [תהלים כ"ד 1]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **ראשון** בשבת

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום גשום/נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של **כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם** בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

יום א', י"ט בטבת תשע"א (26 בדצמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

היום, לפני 113 שנה, בשנת תרנ"ח [1898], פרסם אמיל זולא את **מכתבו המפורסם** לנשיא צרפת, "**אני מאשים**" ("J'Accuse"). במכתב זה, המכונה "מאמר העתון החשוב ביותר מכל הזמנים", זולא סוקר את פרטי **פרשת דרייפוס**, קצין יהודי בצבא צרפת הנאשם בריגול ובגידה. זולא מטיל ספקות על אמיתות ממצאי וועדת החקירה לפרשה, ומאשים אישים בדרגות הגבוהות ביותר בממסד צרפת ששיתפו פעולה כדי להסתיר מהציבור הצרפתי את האשמים האמיתיים בפרשה.

וכידוע, היתה זו פרשת דרייפוס מבין הגורמים העיקריים שהניעו את **תיאודור הרצל** לייסד את התנועה הציונית המדינית בבזל.

בשנת 1903, נפגש **שץ** עם **הרצל** והפך לציוני נלהב. אחד הנושאים שהעסיקו אותו היה מציאת מקורות פרנסה למהגרים היהודים בארץ-ישראל; הוא הגה רעיון להכשיר עולים אלו לייצר כלים אומנותיים אותם ייצאו לאירופה. מתוך רעיון זה שלא נתממש, העלה שץ בקונגרס הציוני של שנת 1905 רעיון להקמת בית ספר לאמנות עברית ולמלאכת מחשבת. ב-1906 כאמור, הקים בירושלים מרכז לאמנות, שבהמשך נקרא **בצלאל**, על שם **בצלאל בן-אורי בן-חור**, המתכנן והמעצב של המשכן וכליו. שץ אירגן תערוכות של תלמידיו באירופה ובארה"ב, ואלה היו התערוכות הראשונות בחוץ לארץ של אמנים ארצישראלים. כמו כן, אירגן את תא **מפלגת פועלי ציון** בירושלים ובמסגרתו איגודי עובדים של סתתים ופועלי דפוס (יחד עם **רחל ינאית בן צבי זאב אשור**), הטיף לאחדות מעמדית וגאוה מקצועית של פועלים-אומנים וקיבץ סביבו אמנים, אומנים, פועלים ואנשי רוח לקומונת "ירושלים החדשה".

בשנת 1911, נישא שץ בשנית לד"ר **אולגה פבזנר**, מבקרת אמנות מקומית. בנישואיהם נולדו שני ילדים, בצלאל וזהרה (לימים, כלת פרס ישראל).

במהלך מלחמת העולם הראשונה הוגלה שץ על ידי העות'מאנים מירושלים לצפת, שם החל לכתוב רומן ציוני-סוציאליסטי אוטופי בשם "ירושלים הבנויה" העוסק בארץ-ישראל בשנת 2018. הספר הודפס במהדורה אחת בלבד וכיום נותרו ממנו עותקים בודדים. [כדאי לחפש עותק...?] בתקופת גלותו של שץ, החליף אותו אהרון שור בניהול בית הספר. בתום המלחמה חזר שץ לירושלים וחזר למשרת הניהול.

בשנת 1929 נסגר בית הספר כתוצאה מקשיי מימון ופוליטיקה פנימית. שץ החל מגייס כספים ברחבי העולם. בפורים ה'תרצ"ב [1932], בזמן מסע לגיוס כספים למען בצלאל בדנבר שבקולורדו, ארה"ב, נפטר שץ. גופתו הועלתה ארצה ונטמנה בבית הקברות בהר הזיתים בירושלים באיסרו חג סוכות באותה שנה.

נושאי עבודותיו לקוחים על פי רוב מן התנ"ך, ומסמלים את תחייתו של עם ישראל.

[מקור המאמר]

לְדוֹד מְזֻמּוֹר לֵה' הָאָרֶץ וּמְלוֹאָה תֵּבֵל וְיֹשְׁבֵי בָהּ. [תהלים כ"ד 1]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **ראשון** בשבת

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום גשום/נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של **כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם** בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

בס"ד

"הדף היומי לתולדותינו"

יום א', י"ט בטבת תשע"א (26 בדצמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

לְדוֹד מְזִמּוֹר לֵה' הָאָרֶץ וּמִלֹּאָה תִּבֶּל וְיֵשְׁבִי בָהּ. [תהלים כ"ד 1]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום ראשון בשבת
בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום גשום/נעים לכל בית ישראל!
הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל